

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIA PENALĂ

Dosar nr. ...

ÎNCHEIERE

Sedința publică din 8 noiembrie 2016

Completul compus din:

... - *Președinte*

... - *Judecător*

... - *Judecător*

Magistrat asistent –

Grefier –

Ministerul Public – Parchetul de pe lângă ... este reprezentat de *procuror*

S-au luat în examinare apelurile declarate de împotriva sentinței penale nr. ... din ... a ..., pronunțată în dosarul nr.

La apelul nominal se prezintă intimății inculpați ..., asistat de apărător ales, avocat ... și apărător desemnat din oficiu, avocat ..., ..., asistat de apărător desemnat din oficiu, avocat Lipsesc intimatul inculpat ..., pentru care se prezintă apărător desemnat din oficiu, avocat ..., apelanta parte civilă precum și intimatele părți responsabile civilmente.

Procedura este legal îndeplinită.

Magistratul asistent face referatul cauzei, menționând faptul că acest termen a fost acordat exclusiv pentru discutarea cererii formulate de Ministerul Public - Parchetul de pe lângă ..., de sesizare a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la interpretarea art.10 alin.1 din Legea nr.241/2005 dacă:

„art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 reglementează o cauză de nepedepsire/reducere a limitelor de pedeapsă reală sau personală sau, altfel spus, dacă este posibilă aplicarea art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 participanților la săvârșirea infracțiunii care nu au contribuit la repararea prejudiciului, motivele scrise fiind depuse la dosar la data de 31 octombrie 2016 însoțite și de o precizare a motivelor de apel formulate de Ministerul Public.

Apărătorul intimatului inculpat ... depune la dosar dovada imposibilității de prezentare a inculpatului la termenul anterior, respectiv o adeverință medicală. Totodată învederează faptul că dorește să formuleze o cerere de repunere în termenul de apel pentru inculpatul

Președintele completului arată că termenul de azi a fost acordat exclusiv pentru discutarea cererii de sesizare a instanței supreme pentru pronunțarea unei hotărâri

prealabile, astfel că instanța va lua act de cererea formulată, o va consemna în încheierea de ședință, urmând a fi discutată la un termen ulterior.

Nemai fiind cereri de formulat, instanța acordă cuvântul asupra cererii de formulate de Ministerul Public.

Reprezentantul Ministerului Public arată că al doilea motiv de apel al Parchetului se referă la greșita încetare a procesului penal față de inculpații ..., ... și ... care nu au achitat prejudiciul stabilit în cursul urmăririi penale, inculpatul ... fiind cel care a acoperit paguba.

Cu privire la acest al doilea motiv de apel Ministerul Public a înțeles să formuleze cerere de sesizare a Completului pentru dezlegarea unor probleme de drept, solicitând pronunțarea unei hotărâri prealabile cu privire la interpretarea art.10 alin.1 din Legea nr.241/2005 în sensul de a se stabili dacă acest text reglementează o cauză de nepedepsire sau după caz, o cauză de reducere a limitelor de pedeapsă personală sau cauză reală și dacă este posibilă aplicarea textului art.10 alin.1 unor persoane care nu au achitat prejudiciul.

Cu privire la condițiile prevăzute de art.475 Cod procedură penală pentru formularea unei întrebări prealabile arată că sunt îndeplinite condițiile privind nivelul instanței pe rolul căreia se află cauza și cele privind faza procesuală.

Reprezentantul Ministerului Public apreciază că este necesar să se răspundă acestei chestiuni, obținerea unei soluții cu valoare de principiu desprinzându-se și din jurisprudența Curții Constituționale care, pronunțându-se asupra constituționalității dispozițiilor art. 74¹ din vechiul Cod penal nu a fost în măsură să clarifice aplicabilitatea dispozițiilor art. 28 referitoare la circumstanțele personale și reale, mărginindu-se să arate doar că este o chestiune deosebită și dificilă.

De asemenea, solicită ca în măsura în care instanța va admite cererea, să se dispună suspendarea judecării cauzei, prima infracțiune este săvârșită în anul 2007, cauza fiind extrem de veche.

Apărătorul ales al inculpatului ..., avocat ..., solicită respingerea cererii de sesizare a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, apreciind că nu este vorba despre o problemă de drept, ci de o chestiune de fapt, de fond referitoare la participarea inculpaților la plata prejudiciului.

Apărătorul arată că declarațiile inculpaților aflate la dosar demonstrează că aceștia au participat la achitarea prejudiciului, singura problemă în legătură cu paguba fiind generată de procurorul de anchetă care nu a făcut o raportare la moneda euro pentru a vedea care din alineatele de la art. 10 din Legea nr.241/2005 este aplicabil în speță.

În primul ciclu procesual, procurorul de ședință a cerut aplicarea art.10 din Legea nr 241/2005, cel puțin pentru ... și acum în al doilea ciclu procesual vine și spune că nu se mai aplică art.10, în condițiile în care legea nu a suferit modificări până în prezent.

Președintele completului atrage atenția asupra faptului că problema ridicată de Ministerul Public nu îl vizează și pe inculpatul ... ci pe inculpații ..., ..., ..., însă apărătorul precizează că solicitarea Ministerului Public se răsfrânge și asupra situației personale a clientului său, având în vedere cele inserate în cuprinsul cererii scrise la pct.D – cu referire la imposibilitatea persoanei care a achitat prejudiciul de a beneficia de

dispozițiile art. 10 din Legea nr.241/2005 față de altele care nu au participat la acoperirea pagubei.

Apărătorul inculpaților ..., ... și ..., achiesând la concluziile antevorbitorului său, solicită respingerea cererii de sesizare a Înaltei Curți apreciind că în situația în care inculpații ar fi obligați să plătească fiecare prejudiciul cauzat, partea civilă s-ar îmbogăți fără just temei.

De asemenea, apărătorul consideră că în măsura în care unul din inculpați a achitat prejudiciul, iar ceilalți au calitatea de complice la infracțiune fiscală, achitarea prejudiciului de unul singur profită și celorlalți, cel care a achitat, având posibilitatea să se îndrepte împotriva celorlalți.

Inculpatul ..., având cuvântul arată că problema ridicată este corectă din punct de vedere juridic, dacă această cauză de nepedepsire prev. de art.10 din Legea nr.241 se referă la fapta, adică la săvârșirea infracțiunii, sau la persoane, fiind o cauză de nepedepsire. În raport de interpretarea teologică, de scopul de urmărit de legiuitor pentru art.10 din Legea nr.241, acesta arată că în principal privește recuperarea prejudiciului și numai într-un subsidiar s-ar referi la o atitudine procesuală a persoanelor cercetate pentru evaziune fiscală.

... solicită respingerea cererii întrucât problema este doar aparent una de drept, probatoriul administrat la fond lămurește problema prejudiciului. Din punctul său de vedere plata prejudiciului se reflectă numai asupra aspectului penal al cauzei.

Inculpatul ..., având cuvântul arată că este de acord cu concluziile apărătorului său.

Inculpatul ..., având cuvântul solicită respingerea cererii formulate de Ministerul Public. Declarațiile date în auză dovedesc participarea sa la achitarea prejudiciului, chiar dacă la achitarea efectivă a fost doar unul din inculpați, respectiv

În replică **reprezentantul Ministerului Public** arată că prejudiciul care trebuie achitat este cel stabilit de organul de urmărire penală, în rechizitoriu stabilind pentru fiecare dintre infracțiuni prejudiciul care trebuia achitat.

În cauză nu e vorba de achita prejudiciul de patru ori pentru că sunt patru inculpați, ci de faptul că achitarea prejudiciului trebuie să fie rezultatul acțiunii comune a inculpaților pentru ca, eventual, în cazul în care cauza de reducere, cauza de nepedepsire este una personală, dispozițiile legale să se poată aplica tuturor.

Procurorul arată că în formularea unei chestiuni prealabile instanța pornește de la o situație de fapt, dar chitanța prin care s-a plătit prejudiciul îl menționează doar pe inculpatul Declarațiile care au fost date în fața instanței de fond, după rejudecare, stabilesc că inculpatul ... a achitat prejudiciul și că inculpatul ... a insistat să se achite prejudiciul. Deci nu a contribuit la achitarea prejudiciului, ci doar că inculpatul ... a avut o susținere morală de la inculpatul ... ca să se achite acest prejudiciu. Ca atare, din situația de fapt stabilită până la acest moment, nu rezultă că acțiunea de achitare a prejudiciului ar fi fost una comună, mai ales în ceea ce-l privește pe inculpatul ... care era arestat în

ÎNALTA CURTE

În baza art. 391 alin. 1 Cod procedură penală, va stabili termen pentru deliberare și pronunțare la data de 15 noiembrie 2016.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII,
DISPUNE:**

În baza art. 391 alin. 1 Cod procedură penală, stabilește termen pentru deliberare și pronunțare la data de 15 noiembrie 2016.

Pronunțată în ședință publică, azi, 8 noiembrie 2016.

Președinte,

...

Magistrat asistent,

...

Grefier,

...

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIA PENALĂ

Dosar nr. ...

ÎNCHEIERE
Ședința publică din 15 noiembrie 2016

Completul compus din:

... - *Președinte*

... - *Judecător*

... - *Judecător*

Magistrat asistent – ...

Grefier – ...

Ministerul Public – Parchetul de pe lângă ... este reprezentat de *procuror* ...

Pe rol, pronunțarea cu privire la cererea formulată de Parchetul de pe lângă ..., de sesizare a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la interpretarea art.10 alin.(1) din Legea nr.241/2005 dacă: „art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 reglementează o cauză de nepedepsire/reducere a limitelor de pedeapsă reală sau personală sau, altfel spus, dacă este posibilă aplicarea art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 participanților la săvârșirea infracțiunii care nu au contribuit la repararea prejudiciului”.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 8 noiembrie 2016, fiind consemnate în încheierea de la acea dată, când Înalta Curte, în baza art. 391 alin. 1 Cod procedură penală, a stabilit termen pentru deliberare și pronunțare la data de 15 noiembrie 2016.

ÎNALTA CURTE

Deliberând asupra cererii de sesizare a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, constată următoarele:

Prin sentința penală nr. ... din data de ..., Curtea de Apel ...:

1) a condamnat inculpatul ... la:

- 2 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală prevăzută de art. 9 lit. c) din Legea nr.241/2005 și interzicerea drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a), b) teza a II-a Cod penal, ca pedeapsă complementară pe o perioadă de 2 ani;

- 2 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală prevăzută de art. 9 lit. c) din Legea nr.241/2005 și interzicerea drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a), b) teza a II-a Cod penal, ca pedeapsă complementară pe o perioadă de 2 ani;

- 3 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală prevăzută de art. 9 lit. c) din Legea nr.241/2005 cu aplicarea art. 41 alin. 2 Cod penal și interzicerea drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a), b) teza a II-a Cod penal, ca pedeapsă complementară pe o perioadă de 3 ani;

În baza art. 33, 34 Cod penal a contopit pedepsele aplicate, urmând ca inculpatul să execute pedeapsa cea mai grea de 3 ani închisoare și a interzis exercitarea drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a), b) teza a II-a Cod penal, ca pedeapsă complementară pe o perioadă de 3 ani.

În baza art.71 Cod penal a interzis inculpatului ... drepturile prevăzute de art. 64 lit. a), b) teza a II-a Cod penal și a aplicat art. 71 alin. 5 Cod penal.

În baza art. 86/1 Cod penal, a suspendat sub supraveghere, executarea pedepsei iar în baza art. 86/2 Cod penal, a fixat termen de încercare de 7 ani.

În sarcina inculpatului ... au fost instituite măsurile și obligațiile prevăzute de art. 86/3 alin. 1 lit. a – d Cod penal, respectiv:

- să se prezinte, la datele fixate la Serviciul de probațiune de pe lângă ...;
- să anunțe, în prealabil, orice schimbare de domiciliu, reședință sau locuință și orice deplasare care depășește 8 zile, precum și întoarcerea;
- să comunice și să justifice schimbarea locului de muncă;
- să comunice informații de natură a putea fi controlate mijloacele lui de existență;

S-a atras atenția asupra dispozițiilor art. 86/4 Cod penal în raport de dispozițiile art.359 Cod procedură penală.

2) Inculpatul ... a fost condamnat la:

- 2 ani închisoare pentru complicitate la săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală prevăzută de art. 26 Cod penal rap. la art. 9 lit. c) din Legea nr.241/2005 și interzicerea drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a), b) teza a II-a Cod penal, ca pedeapsă complementară pe o perioadă de 2 ani.

În baza art. 71 Cod penal a interzis inculpatului ... drepturile prevăzute de art. 64 lit. a și b teza a II-a Cod penal și a aplicat art. 71 alin. 5 Cod penal.

În baza art. 81 Cod penal, s-a suspendat condiționat executarea pedepsei iar în baza art. 82 Cod penal a fost fixat termen de încercare de 4 ani.

S-a atras atenția asupra dispozițiilor art. 83 Cod penal.

3) A condamnat inculpatul ...la:

- 4 ani închisoare pentru instigare la complicitate la săvârșirea infracțiunii prev. de art. 25 rap. la art. 26 Cod penal rap. la art. 9 lit. c) din Legea nr.241/2005cu aplicarea art. 41 alin. 2 Cod penal și art. 37 lit. b) Cod penal, în

condiții de penitenciar și interzicerea drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a), b) teza a II-a Cod penal, ca pedeapsă complementară pe o perioadă de 4 ani.

În baza art. 71 Cod penal s-a interzis inculpatului ...drepturile prevăzute de art. 64 lit. a) și b) teza a II-a Cod penal.

4) A condamnat inculpatul ...la:

- 3 ani și 6 luni închisoare pentru complicitate la săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 26 Cod penal rap. la art. 9 lit. c) din Legea nr. 241/2005 cu aplicarea art. 37 lit. b) Cod penal și a interzis exercitarea drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a), b) teza a II-a Cod penal, ca pedeapsă complementară pe o perioadă de 3 ani și 6 luni.

În baza art. 71 Cod penal a interzis inculpatului ...drepturile prevăzute de art. 64 lit. a) și b) teza a II-a Cod penal.

5) A condamnat inculpatul ...la:

- 1 an și 6 luni închisoare pentru complicitate la săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală prevăzută de art. 26 Cod penal rap. la art. 9 lit. c) din Legea nr. 241/2005 cu aplicarea art. 41 alin.2 Cod penal cu aplicarea art. 320¹ Cod procedură penală

A interzis inculpatului ...drepturile prevăzute de art. 64 lit. a), b) teza a II-a Cod penal și a aplicat art. 71 alin. 5 Cod penal.

În baza art. 81 Cod penal s-a suspendat condiționat executarea pedepsei iar în baza art. 82 Cod penal a fost fixat termen de încercare de 3 ani și 6 luni.

S-a atras atenția inculpatului ...asupra dispozițiilor art. 83 Cod penal.

A fost admisă acțiunea civilă exercitată de partea civilă ... și inculpații au fost obligați, în solidar, să plătească acesteia 309.077, 25 lei despăgubiri civile.

A fost menținut sechestrul asigurător asupra bunurilor sechestrate în faza de urmărire penală.

Împotriva acestei sentințe au declarat apel Parchetul de pe lângă ..., partea civilă ... și de inculpații ..., ..., ...și

Înalta Curte de Casație și Justiție, prin decizia penală nr. ... din data de ..., a admis apelurile declarate în cauză, a desființat în parte sentința penală apelată și a trimis cauza spre rejudecare a laturii penale în ceea ce-i privește pe inculpații ..., ..., ...și ..., precum și pentru rejudecarea în integralitate a laturii civile la aceeași instanță.

S-a menținut soluția pronunțată pe latura penală în ceea ce-l privește pe inculpatul

Pentru a pronunța această decizie, instanța de control judiciar a reținut că prima instanță a pronunțat o hotărâre de condamnare a apelanților - inculpați fără a dovedi, cu excepția inculpatului ..., faptele deduse judecății, fără a prezenta, indica și analiza din probele administrate pe cele care atestă fără echivoc vinovăția inculpaților. De asemenea, instanța de control judiciar a indicat ca, odată cu

rejudicarea cauzei, instanța de fond să analizeze critica inculpatului ...privind excepția de necompetență a organului de urmărire penală; să procedeze la audierea inculpaților și verificarea apărării acestora, audierea în calitate de martor a inculpatului ...în legătură cu acuzațiile ce i se aduc inculpatului ...; să analizeze, în raport de stadiul procesual al cauzei și de data la care s-a achitat prejudiciul, aplicarea dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 241/2005 sau a dispozițiilor art. 74¹ Cod penal, ca lege penală mai favorabilă, în condițiile art. 5 Cod penal; să procedeze la stabilirea persoanelor care au achitat prejudiciul; să administreze orice alte probe necesare soluționării cauzei cu respectarea condițiilor procesuale și a drepturilor părților în scopul stabilirii unei situații de fapt concrete, a încadrării juridice, a vinovăției sau nevinovăției inculpaților.

În rejudecare, instanța de fond prin sentința penală nr. ..., în baza dispozițiilor art. 10 alin.(1) teza finală din Legea nr.241/2005, cu aplicarea art.5 Cod penal și în temeiul dispozițiilor art. 16 alin.1 lit.h) rap. la art. 396 alin.6 din Codul de procedură penală, a încetat procesul penal pentru inculpatul ..., pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de:

- art. 9 lit. c) din Legea nr.241/2005 cu aplicarea art.5 Cod penal;
- art. 9 lit. c) din Legea nr.241/2005 cu aplicarea art.5 Cod penal;
- art. 9 lit. c) din Legea nr.241/2005 cu aplicarea art. 41 alin. 2 Cod penal, cu aplicarea art.5 din Codul penal;

În baza dispozițiilor art. 10 alin.(1) teza finală din Legea nr.241/2005 și art.91 lit.c din Codul penal anterior, a aplicat inculpatului amenda administrativă de 1.000 lei, care se înregistrează în cazierul judiciar.

II. În baza dispozițiilor art. 10 alin.(1) teza finală din Legea nr.241/2005, cu aplicarea art.5 Cod penal și în temeiul dispozițiilor art. 16 alin.1 lit.h) rap. la art. 396 alin.6 din Codul de procedură penală, a încetat procesul penal pentru inculpatul ..., pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 26 din Codul penal anterior raportat la art. 9 lit. c) din Legea nr.241/2005 cu aplicarea art.5 Cod penal.

În baza dispozițiilor art. 10 alin.(1) teza finală din Legea nr.241/2005 și art.91 lit.c din Codul penal anterior, a aplicat inculpatului amenda administrativă de 800 lei, care se înregistrează în cazierul judiciar.

III. În baza dispozițiilor art. 10 alin.(1) teza finală din Legea nr.241/2005, cu aplicarea art.5 Cod penal și în temeiul dispozițiilor art. 16 alin.1 lit.h) rap. la art. 396 alin.6 din Codul de procedură penală, a încetat procesul penal pentru inculpatul ...pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 25 rap. la art.26 din Codul penal anterior, raportat la art. 9 lit. c) din Legea nr. 241/2005 cu aplic.art.41 alin.2 Cod penal și art.37 lit.b) din Codul penal anterior, cu aplicarea art.5 Cod penal.

În baza dispozițiilor art. 10 alin.(1) teza finală din Legea nr.241/2005 și art.91 lit.c din Codul penal anterior, a aplicat inculpatului amenda administrativă de 800 lei, care se înregistrează în cazierul judiciar.

IV. În baza dispozițiilor art. 10 alin.(1) teza finală din Legea nr.241/2005, cu aplicarea art.5 Cod penal și în temeiul dispozițiilor art. 16 alin.1 lit.h) rap. la art. 396 alin.6 din Codul de procedură penală, a încetat procesul penal pentru inculpatul ..., pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 26 din Codul penal anterior, raportat la art. 9 lit. c din Legea 241/2005 cu aplicarea art.37 lit.b) din Codul penal anterior, cu aplicarea art.5 Cod penal.

În baza dispozițiilor art. 10 alin.(1) teza finală din Legea nr.241/2005 și art.91 lit.c) din Codul penal anterior, a aplicat inculpatului amenda administrativă de 800 lei, care se înregistrează în cazierul judiciar.

S-a constatat prejudiciul acoperit și a fost respinsă ca nefondată acțiunea civilă exercitată de partea civilă

A fost ridicat sechestrul asigurator asupra bunurilor inculpaților în faza de urmărire penală.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel

Prin motivele de apel s-a criticat și greșita încetare a procesului penal față de inculpații ..., ...și ..., întrucât în cauzele penale având ca obiect infracțiunile de evaziune fiscală prevăzute în Legea nr. 241/2005, instanța, soluționând acțiunea civilă, dispune obligarea inculpatului condamnat pentru săvârșirea acestor infracțiuni la plata sumelor reprezentând obligația fiscală principală datorată și la plata sumelor reprezentând obligațiile fiscale accesorii datorate, în condițiile Codului de procedură fiscală, astfel cum s-a statuat prin decizia nr.17/2015 a Înaltei Curți, Secțiile Unite. Or, instanța de fond, în rejudecare, a menționat că prejudiciul în materialitatea sa, mai puțin accesoriile, a fost acoperit în integralitate. Față de împrejurarea că inculpatul ... a achitat doar parțial prejudiciul, respectiv debitul principal, nu și obligațiile de plată accesorii aferente debitului principal, s-a apreciat că dispozițiile art. 10 din Legea nr. 241/2005 nu sunt incidente în cauză, cum în mod greșit a reținut instanța de fond. În reformularea motivelor de apel, ... a criticat greșita încetare a procesului penal față de inculpatul ... având în vedere concursul de infracțiuni de evaziune fiscală și greșita aplicare a unei amenzi administrative față de acesta, precum și greșita încetare a procesului penal față de inculpații ..., ...și ..., aceștia din urmă neavând o contribuție la achitarea prejudiciului.

Față de situația expusă mai sus, la termenul din data de 8 noiembrie 2016 procurorul a solicitat sesizarea Înaltei Curți, Completul pentru dezlegarea unor probleme de drept în materie penală în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la interpretarea art.10 alin.(1) din Legea nr.241/2005, în sensul de a se stabili dacă acest text reglementează o cauză de nepedepsire sau de reducere a

limitelor de pedeapsă cu caracter personal sau real și dacă este posibilă aplicarea textului art.10 alin.(1) altui inculpat decât cel care a achitat prejudiciul.

În motivele scrise ale cererii, Ministerul Public a arătat că în sarcina inculpatului ... s-a reținut săvârșirea a trei infracțiuni de evaziune fiscală constând în aceea că a înregistrat cu știință în contabilitatea ... facturi fiscale fictive având drept consecință deducerea nejustificată a TVA. Inculpații ..., ...și ..., în calitate de reprezentanți ai altor societăți comerciale (... aparținând inculpatului ... și ... reprezentată de inculpatul ... pentru prima infracțiune de evaziune fiscală și ... și SC ... coordonate de inculpatul ... pentru celelalte două infracțiuni) au furnizat inculpatului ... facturile fiscale fictive, fiind reținută complicitatea lor la săvârșirea infracțiunilor de evaziune fiscală.

Prejudiciul cauzat bugetului de stat (excluzând obligațiile fiscale accesorii) a fost reparat de inculpatul

Prin sentința nr. ... a Curții de Apel ... s-a dispus încetarea procesului penal față de toți cei 4 inculpați și aplicarea unei amenzi administrative întrucât a fost recuperat prejudiciul.

La termenul din 25 octombrie 2016, motivele de apel ale Parchetului au fost reformulate în sensul greșitei aplicări prin sentință a prevederilor art. 10 din Legea nr. 241/2005 inculpaților ..., ... și ..., întrucât aceștia nu au contribuit la recuperarea prejudiciului.

Potrivit art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005, prejudiciul trebuie acoperit până la primul termen de judecată. Prin urmare, prejudiciul care trebuie acoperit este cel stabilit de către organul de urmărire penală, iar rechizitoriul indică cu claritate acest quantum pentru fiecare dintre cele trei infracțiuni de evaziune fiscală astfel că nu există vreo îndoială asupra sumei pe care inculpații ..., ... și ... o aveau de plată.

Chestiunea de drept privind posibilitatea aplicării art. 10 din Legea nr. 241/2005 participanților care nu au acoperit prejudiciul a fost ridicată în motivele de apel ale parchetului, fiind criticată soluția de încetare a procesului penal întrucât inculpații ..., ... și ... nu au contribuit la recuperarea prejudiciului.

În opinia procurorului, soluționarea cauzei pe fond (menținerea sau nu a soluției de încetare a procesului penal) depinde de lămurirea chestiunii de drept invocate, necesitatea obținerii unei soluții cu valoare de principiu desprinzându-se și din jurisprudența Curții Constituționale, fiind invocată Decizia nr. 573/2011 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 74¹ din Codul penal.

Opinia Ministerului Public asupra problemei de drept

Cauza de nepedepsire/reducere a limitelor de pedeapsă prevăzută de art. 10 din Legea nr. 241/2005, în opinia procurorului, este una personală, întrucât nu se referă la faptă (infracțiunea de evaziune fiscală fiind de altfel o infracțiune de

pericol), ci la atitudinea făptuitorului care înțelege să repare consecințele faptelor sale.

S-a arătat că în prezenta cauză, aplicarea prevederilor art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 inculpatului ... este criticată de parchet întrucât acesta a săvârșit trei infracțiuni de evaziune fiscală, fiind incidente prevederile art. 10 alin. (2) din Legea nr. 241/2005.

Or, o situație în care persoanei care a acoperit prejudiciul nu i se aplică prevederile art. 10 din Legea nr. 241/2005, dar se aplică participanților la săvârșirea infracțiunii care nu au contribuit la acoperirea prejudiciului este în mod evident în afara scopului urmărit de legiuitor.

Se arată că nu poate fi primit argumentul că, întrucât prejudiciul a fost acoperit în integralitate de un inculpat, participanții la săvârșirea infracțiunii au fost puși în imposibilitatea de a contribui la recuperarea prejudiciului, întrucât recuperarea prejudiciului trebuie să fie rezultatul acțiunii comune a inculpaților.

În concluzie, se apreciază că în cauză există o chestiune de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei (în sensul dacă se va dispune sau nu încetarea procesului penal).

Punctele de vedere ale inculpaților

Inculpații, prin apărătorii lor, dar și personal, au arătat că problema supusă dezlegării nu este o veritabilă problemă de drept ci este o chestiune de fapt cu influență asupra soluționării laturii penale.

Analizând **admisibilitatea formulării unei asemenea cereri** din perspectiva dispozițiilor art. 475 Cod procedură penală, Înalta Curte constată că solicitarea a fost formulată înaintea Înaltei Curți investită cu soluționarea unei cauze în ultimă instanță, respectiv apelurile declarate de Parchetul de pe lângă ... și partea civilă ... împotriva sentinței penale nr. ... din ... a Curții de Apel ..., pronunțată în dosarul nr. ..., obiectul sesizării vizează o chestiune de drept de care depinde soluționarea în apel a cauzei, astfel că interpretarea textului legal are efect direct cu privire la soluționarea pe fond a cauzei, întrucât, prin sentința penală pronunțată de prima instanță, au fost considerate incidente prevederile art. 10 din Legea nr. 241/2005 cu privire la toți inculpații, în condițiile în care numai o parte au participat la achitarea prejudiciului, iar unul dintre motivele de apel formulate de Ministerul Public vizează tocmai greșita încetare a procesului penal față de inculpații ..., ...și ...care nu au achitat prejudiciul stabilit în cursul urmăririi penale, inculpatul ... fiind cel care a acoperit paguba.

De asemenea, admisibilitatea sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este condiționată, atât în cazul în care vizează o normă de drept material, cât și atunci când privește o dispoziție de drept procesual, de împrejurarea ca interpretarea dată de instanța supremă să aibă consecințe juridice asupra modului de rezolvare a fondului cauzei.

Nu în ultimul rând, chestiunea de drept cu care a fost sesizată instanța supremă nu a primit o rezolvare printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face, în prezent, obiectul unui recurs în interesul legii.

Ca atare se constată îndeplinite condițiile prevăzute de art.475 Cod procedură penală.

Punctul de vedere la completului de judecată

Dispozițiile art. 10 alin.(1) din Legea nr.241/2005 în forma în vigoare până la data de 01 februarie 2014 prevedeau că în cazul săvârșirii unei infracțiuni de evaziune fiscală prevăzute de prezenta lege, dacă în cursul urmăririi penale sau al judecării, până la primul termen de judecată, învinuitul ori inculpatul acoperă integral prejudiciul cauzat, limitele pedepsei prevăzute de lege pentru fapta săvârșită se reduc la jumătate. Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 100.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se poate aplica pedeapsa cu amendă. Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 50.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se aplică o sancțiune administrativă, care se înregistrează în cazierul judiciar.

Din economia textului de lege rezultă că legiuitorul a înțeles să reglementeze o cauză de **nepedepsire (alin. ultim)/reducere a pedepsei (alin.2)** în cazul în care prejudiciul cauzat prin activitatea infracțională, de un anumit quantum raportat la moneda euro, este achitat într-un anumit interval de timp. De asemenea, legiuitorul a condiționat aplicarea acestei clauze de achitarea integrală a prejudiciului.

Totuși în conținutul acestui text de lege nu este prevăzut beneficiarul cauzei în situația în care sunt mai mulți participanți la activitatea infracțională iar prejudiciul este achitat integral, cel târziu, până la primul termen de judecată, acoperirea pagubei nefiind rezultat acțiunii lor comune.

Repararea prejudiciului de către făptuitor după săvârșirea infracțiunii reprezintă o împrejurare care nu are o legătură directă cu fapta comisă, ci influențează gravitatea acesteia, dar și situația făptuitorului pentru că într-un anumit moment legiuitorul a creat această instituție independentă (prev. de art. 10 din Legea nr.241/2005), din considerente legate de o rapidă reparare a prejudiciului produs prin infracțiune.

O problemă deosebită o ridică situația în care există mai mulți participanți la săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală, iar prejudiciul este reparat doar de un singur participant la această infracțiune.

În acest sens, Curtea Constituțională prin Decizia nr.573 din 2011, analizând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.74¹ Cod penal anterior, a arătat că *"o problemă deosebită o ridică situația în care există mai mulți participanți la săvârșirea vreuneia dintre infracțiunile enumerate în acest text, iar prejudiciul este reparat doar de un singur participant. De vreme ce nu a fost definită în mod univoc natura juridică a textului legal criticat, nu este pe deplin clar dacă și în ce*

măsură pot fi aplicabile dispozițiile art. 28 din Codul penal referitoare la circumstanțele personale și reale și potrivit căruia termenul de „circumstanțe” are un înțeles larg, incluzând toate împrejurările care atenuează sau agravează răspunderea penală (inclusiv cauzele de reducere a pedepselor sau cauzele de nepedepsire).”

Înalta Curte reține că scopul procedurii instituite de legiuitor prin dispozițiile art. 475 Cod procedură penală este de a da dezlegări asupra unor probleme veritabile și dificile de drept.

Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție conform art.475 din Codul de procedură penală trebuie efectuată doar în situația în care, în cursul soluționării unei cauze penale, se pune problema interpretării și aplicării unor dispoziții legale neclare, echivoce, care ar putea da naștere mai multor soluții.

Interpretarea urmărește cunoașterea înțelesului exact al normei, clarificarea sensului și scopului acesteia, așa încât procedura prealabilă nu poate fi folosită în cazul în care aplicarea corectă a dreptului se impune într-un mod atât de evident, încât nu lasă loc de îndoială cu privire la modul de soluționare a întrebării adresate.

Cu privire la problema a cărei dezlegare se solicită, se constată că ea constituie o reală problemă de drept, generată de dificultăți de interpretare și aplicare a cauzei de nepedepsire/circumstanță care conduce la reducere a pedepsei instituită de dispozițiile art. 10 alin.(1) din Legea nr.241/2005 în cazul în care doar unul dintre inculpați achită integral prejudiciul, și de a cărei dezlegare depinde chiar soluționarea fondului cauzei.

Ministerul Public solicită interpretarea art. 10 alin. (1) din Capitolul 3 (Cauze de reducere a pedepselor, interdicții și decăderi) al Legii nr.241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale.

La intrarea în vigoare a Legii nr.241/2005 articolul menționat avea următorul conținut:

Art.10

(1) În cazul săvârșirii unei infracțiuni de evaziune fiscală prevăzute de prezenta lege, dacă în cursul urmăririi penale sau al judecății, până la primul termen de judecată, învinuitul ori inculpatul acoperă integral prejudiciul cauzat, limitele pedepsei prevăzute de lege pentru fapta săvârșită se reduc la jumătate. Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 100.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se poate aplica pedeapsa cu amendă. Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 50.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se aplică o sancțiune administrativă, care se înregistrează în cazierul judiciar.(...)

Conform art. 79 pct. 2 și art. 104 din Legea nr. 255/2013, începând cu data de 1 februarie 2014 (data intrării în vigoare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de

procedură penală), articolul 10 alineatul (1) din Legea nr.241/2005 are următorul cuprins:

Art.10

(1) În cazul săvârșirii unei infracțiuni de evaziune fiscală prevăzute la art. 8 și 9, dacă în cursul urmăririi penale sau al judecății, până la primul termen de judecată, inculpatul acoperă integral pretențiile părții civile, limitele prevăzute de lege pentru fapta săvârșită se reduc la jumătate. (...)

Problema de drept ridicată de solicitarea Ministerului Public aduce în discuție modul în care acoperirea prejudiciului urmează să se răsfrângă asupra situației juridice a inculpaților din cauză atunci când aceștia sunt acuzați de săvârșirea aceleiași fapte din care decurge respectivul prejudiciu:

a) fie determinând aplicarea unei sancțiuni administrative (pentru fapte comise anterior datei de 01.02.2014, atunci când legea veche este mai favorabilă) sau determinând reducerea limitelor pedepselor tuturor inculpaților acuzați de săvârșirea faptei, chiar dacă prejudiciul a fost acoperit doar de către unul dintre aceștia, efectele producându-se *in rem*, ca o consecință a reducerii pericolului social al faptei;

b) fie determinând aplicarea unei sancțiuni administrative (pentru fapte comise anterior datei de 01.02.2014, atunci când legea veche este mai favorabilă) sau determinând reducerea limitelor pedepsei doar față de inculpatul ori inculpații care au acoperit prejudiciul, fără să se poată extinde efectele și asupra celorlalți inculpați care nu au acoperit prejudiciul, efectele producându-se deci *in personam*, în considerarea eforturilor personale pentru diminuarea sau înlăturarea efectelor infracțiunii.

Soluțiile expuse anterior pot decurge, așadar:

- fie din aceea că urmarea unei infracțiuni comise de mai multe persoane este mai puțin vătămătoare pentru valoarea socială ocrotită atunci când prejudiciul a fost acoperit și, în consecință, fiind vorba de gravitatea faptei, efectele acoperirii prejudiciului de către unul dintre participanți se răsfrâng și asupra celorlalți;

- fie din aceea că acoperirea prejudiciului se răsfrânge strict asupra evaluării conduitei fiecărei persoane în cadrul procesului penal, astfel încât gravitatea mai redusă a consecințelor fiind determinată doar de conduita unuia sau unora dintre cei trimiși în judecată, doar aceștia vor beneficia de cauza de nepedepsire sau circumstanța atenuantă specială.

Dezlegarea problemei de drept privind interpretarea art.10 alin.(1) din Legea nr. 241/2005 se va răsfrânge și asupra aplicării art.74¹ din Codul penal anterior (în acele cauze în care se pune încă în discuție aplicarea legii mai favorabile), dar și asupra aplicării circumstanței atenuante din art.75 alin.(1) lit.d) din Codul penal

actual, toate acestea având drept sursă acoperirea integrală a prejudiciului material cauzat din infracțiune. În toate aceste ipoteze legiuitorul a stabilit consecințe favorabile care decurg din acoperirea integrală a prejudiciului, fără să clarifice natura juridică a acestor consecințe, respectiv caracterul lor real sau personal, importanța distincției fiind însă subliniată inclusiv de către Curtea Constituțională, după cum am arătat anterior).

În ceea ce privește influența dezlegării problemei de drept asupra dosarului de față, unul dintre motivele de apel formulate de către Ministerul Public, astfel cum s-a precizat mai sus, are în vedere restrângerea efectelor acoperirii prejudiciului doar la situația juridică a părții care a plătit despăgubirile din cauză și înlăturarea acestor efecte față de intimații care nu au contribuit la dezdăunarea părții civile.

Referitor la soluția ce ar trebui adoptată, în opinia instanței, problema de drept a interpretării art.10 alin.(1) din Legea nr. 241/2005 ar trebui să fie dezlegată în sensul de a stabili caracterul personal al consecințelor decurgând din acoperirea prejudiciului. Soluția ar fi motivată de faptul că în cazul participăției penale ar trebui să beneficieze de aplicarea unei sancțiuni administrative (pentru fapte comise anterior datei de 01.02.2014, atunci când legea veche este mai favorabilă) ori de circumstanța atenunată specială doar acea persoană (învinuit sau inculpat) care repară efectiv paguba, având în vedere că doar conduita sa indică o modificare a modului în care se raportează la fapta de care este acuzat, și anume că depune eforturi pentru a restitui persoanei vătămate, în cazul infracțiunilor incriminate de Legea nr.241/2005, impozitele, taxele sau contribuțiile datorate.

Soluția contrară nu este argumentată nici de faptul că prevederile codului penal includ o circumstanță atenunată generală [art.75 alin(1) lit.d) din Codul penal] care are consecințe diferite de cele prevăzute de art.10 alin.(1) din Legea nr. 241/2005, deși sursa diminuării pericolozității faptei este aceeași, și anume acoperirea prejudiciului. Nu este posibilă însă nici aplicarea concomitentă față de aceeași persoană a dispozițiilor menționate anterior: art.75 alin(1) lit.d) din Codul penal și art.10 alin.(1) din Legea nr. 241/2005. În cazul art. 10 alin.(1) din Legea nr. 241/2005 legiuitorul a prevăzut consecințe mai largi în ceea ce privește acoperirea prejudiciului (aplicarea unei amenzi administrative, pentru fapte comise anterior datei de 01.02.2014, atunci când legea veche este mai favorabilă, ori reducerea limitelor speciale ale de pedepsei la jumătate), față de art. art.75 alin(1) lit.d) din Codul penal (reducerea limitelor speciale ale pedepsei cu o treime) în considerarea faptului că de acoperirea prejudiciului constând în impozite, taxe sau contribuții datorate beneficiază mai multe persoane decât strict partea vătămată (toți cei care într-o formă sau alta beneficiază de bugetul de stat), contrar ipotezei infracțiunilor contra persoanei, de furt calificat, tâlhărie, piraterie, fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice, ultraj, ultraj judiciar,

purtare abuzivă, infracțiuni contra siguranței publice, infracțiuni contra sănătății publice, infracțiuni contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate, contra securității naționale, contra capacității de luptă a forțelor armate, infracțiunilor de genocid, contra umanității și de război, a infracțiunilor privind frontiera de stat a României, a infracțiunilor la legislația privind prevenirea și combaterea terorismului, a infracțiunilor de corupție, infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție, a celor împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, a infracțiunilor privitoare la nerespectarea regimului materiilor explozive, materialelor nucleare sau al altor materii radioactive, privind regimul juridic al drogurilor, privind regimul juridic al precursorilor de droguri, a celor privind spălarea banilor, privind activitățile aeronautice civile și cele care pot pune în pericol siguranța zborurilor și securitatea aeronautică, privind protecția martorilor, privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii, a celor privind traficul de organe, țesuturi sau celule de origine umană, privind prevenirea și combaterea pornografiei și a celor la regimul adopțiilor.

Aplicarea unei sancțiuni administrative (pentru fapte comise anterior datei de 01.02.2014, atunci când legea veche este mai favorabilă) a unei circumstanțe atenunate speciale nu ar putea să aibă drept consecință obligația acoperirii integrale a prejudiciului de către fiecare dintre cei care au participat la săvârșirea faptei ce formează obiectul acuzației, astfel încât nu se poate susține că s-ar putea cere inculpaților să acopere mai mult decât prejudiciul efectiv creat prin punerea pe numele și la dispoziția persoanei vătămate a câte unei sume echivalentă cu prejudiciul din cauză. Atât Codul de procedură penală și Codul civil respectiv Codul de procedură civilă prevăd soluții prin care părțile să contribuie la acoperirea prejudiciului prin depunerea unor sume corespunzătoare contribuției fiecărui participant la săvârșirea infracțiunii sau prin restituirea sumei corespunzătoare către cel care a plătit deja integral prejudiciul, până la termenul prevăzut de lege.

În consecință, instanța apreciază că deși efectele acoperirii prejudiciului contribuie la scăderea pericolozității faptei prin îndepărtarea unora dintre consecințele acesteia, neputând fi ignorată sursa influențării pericolului social, respectiv conduita unuia sau unora dintre inculpați, care au acoperit integral prejudiciul, efectele art.10 alin.(1) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale au un caracter personal.

Față de cele ce preced, Înalta Curte va admite cererea formulată de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, va sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la interpretarea

art.10 alin.(1) din Legea nr.241/2005, în forma în vigoare până la data de 01 februarie 2014, pentru a se stabili dacă: „art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 reglementează o cauză de nepedepsire/reducere a limitelor de pedeapsă cu caracter real sau personal” și va suspenda judecarea cauzei până la pronunțarea hotărârii prealabile.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII,
DISPUNE:**

Admite cererea formulată de Parchetul de pe lângă

În temeiul art. 475 Cod procedură penală sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la interpretarea art.10 alin.(1) din Legea nr.241/2005, în forma în vigoare până la data de 01 februarie 2014, pentru a se stabili dacă:

„art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 reglementează o cauză de nepedepsire/reducere a limitelor de pedeapsă cu caracter real sau personal”.

În temeiul art. 476 alin.2 Cod procedură penală suspendă judecarea cauzei până la pronunțarea hotărârii prealabile.

Pronunțată în ședință publică, azi 15 noiembrie 2016.

Președinte,

Judecător,

Judecător,

Magistrat asistent,

Grefier,